

NEMIS TILI DARSLARIDA INTERAKTIV METODLARNING AHAMIYATI

Olimjonova Zeboxon Alisher qizi

Farg‘ona davlat universiteti chet tillari fakulteti

Xorijiy till va adabiyoti nemis tili yo‘nalishi 23.114 guruh talabasi

E-Mail: zeboxonolimjonova8@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada nemis tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati tahlil qilingan. Xususan, “Aqliy hujum”, “Rollenspiel”, “Case study”, guruhli ishlash va loyiha asosida o‘qitish metodlarining o‘quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishdagi o‘rni yoritilgan. Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini interaktiv metodlar bilan uyg‘unlashtirishning afzalliklari ilmiy manbalar asosida asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: *Interaktiv metodlar, nemis tili, kommunikativ kompetensiya, xorijiy til ta‘limi, pedagogik texnologiya, rolli o‘yin, loyiha metodi, aqliy hujum, innovatsion metodlar.*

Abstract: *This article analyzes the pedagogical importance of using interactive methods in German language lessons. Specifically, the role of "Brainstorming," "Rollenspiel," "Case Study," group work, and project-based teaching methods in developing students' communicative competence is highlighted. Additionally, the advantages of combining information and communication technologies with interactive methods are substantiated based on scientific sources.*

Keywords: *Interactive methods, German language, communicative competence, foreign language education, pedagogical technology, role-playing, project method, brainstorming, innovative methods.*

Аннотация: *В данной статье анализируется педагогическая значимость использования интерактивных методов на уроках немецкого языка. В частности, освещена роль методов "Мозговой штурм," "Ролленишпиль," "Case study," групповой работы и проектного обучения в развитии коммуникативной компетенции учащихся. Также на основе научных источников обоснованы преимущества сочетания информационно-коммуникационных технологий с интерактивными методами.*

Ключевые слова: *Интерактивные методы, немецкий язык, коммуникативная компетенция, обучение иностранному языку, педагогические технологии, ролевые игры, проектный метод, мозговой штурм, инновационные методы.*

Bugungi globallashuv davrida xorijiy tillarni puxta o'rganish zamonaviy ta'limning eng muhim yo'nalishlaridan biriga aylandi. Xususan, nemis tili xalqaro miqyosda ilm-fan, texnologiya, iqtisodiyot va madaniyat sohalarida muhim o'rin egallagan tillardan biri hisoblanadi. Shu sababli ta'lim muassasalarida nemis tilini samarali o'qitish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Hozirgi kunda nemis tilini o'qitishda nafaqat grammatik bilimlarni shakllantirish, balki o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish ham asosiy vazifa sifatida qaralmoqda. An'anaviy ta'lim metodlarida o'qituvchi asosiy faol shaxs hisoblangan bo'lsa, zamonaviy pedagogik yondashuvlarda o'quvchi ta'lim jarayonining markaziga qo'yiladi. Shu nuqtai nazardan interaktiv metodlar xorijiy tillarni o'qitishda eng samarali usullardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Interaktiv metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, erkin muloqot qilishi, jamoada ishlashi va o'z bilimini amaliyotda qo'llay olishiga yordam beradi. Nemis tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Chunki bunday metodlarda o'quvchilar faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida qatnashadi. Dars davomida turli rolli o'yinlar, munozaralar, guruhli topshiriqlar, muammoli vaziyatlar va loyiha ishlari tashkil etilishi natijasida o'quvchilar o'z fikrini nemis tilida erkin ifodalashga harakat qiladi. Shuningdek, interaktiv metodlar o'quvchilarning psixologik to'siqlarini yengishga ham yordam beradi. Ko'pchilik o'quvchilar xorijiy tilda gapirishdan qo'rqadi yoki xato qilishdan xavotir oladi. Interaktiv metodlar esa erkin va qulay muhit yaratgani sababli o'quvchilarda o'ziga bo'lgan ishonchni kuchaytiradi. Natijada ular dars jarayonida faolroq qatnashadi va tilni tezroq o'zlashtiradi. Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi interaktiv metodlarning imkoniyatlarini yanada kengaytirdi. Multimedia vositalari, online platformalar, mobil ilovalar va virtual darslar nemis tilini o'qitishda yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Ayniqsa, pandemiya davrida masofaviy ta'lim tizimining rivojlanishi interaktiv metodlarning ahamiyatini yanada oshirdi. Interaktiv metodlarning pedagogik mohiyati. Interaktiv metodlar — bu o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi faol hamkorlikka asoslangan ta'lim usullaridir. “Interaktiv” so'zi ingliz tilidagi “interact” so'zidan olingan bo'lib, “o'zaro harakat qilish” degan ma'noni bildiradi. Ushbu metodlarning asosiy maqsadi o'quvchilarni dars jarayoniga faol jalb qilish va ularning mustaqil fikrlashini rivojlantirishdan iborat. Nemis tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchilarning, tinglab tushunish, gapirish, yozish, o'qish, muloqot qilish ko'nikmalarini bir vaqtning o'zida rivojlantirish imkonini beradi. Interaktiv metodlar darslarni jonli, qiziqarli va samarali tashkil etishga yordam beradi. O'quvchilar dars davomida faol ishtirok etgani sababli mavzuni yaxshiroq tushunadi va uzoq vaqt eslab qoladi. Nemis tilini o'qitishda kommunikativ yondashuv. Bugungi kunda xorijiy tillarni o'qitishda kommunikativ yondashuv eng

samarali metodlardan biri hisoblanadi. Ushbu yondashuvning asosiy maqsadi — o‘quvchini real hayotiy vaziyatlarda erkin muloqot qila olishga o‘rgatishdir. Nemis tili darslarida kommunikativ metoddan foydalanilganda o‘quvchilar: dialoglar tuzadi, savol-javob qiladi, munozaralarda qatnashadi, o‘z fikrini erkin ifodalaydi. Masalan, “Im Restaurant”, “Im Hotel”, “Beim Arzt”, “Einkaufen” kabi mavzular asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar o‘quvchilarning amaliy nutqini rivojlantiradi. Kommunikativ yondashuvning asosiy afzalligi shundaki, o‘quvchilar tilni faqat nazariy jihatdan emas, balki amaliyot orqali o‘rganadi. Bu esa ularda nutqiy kompetensiyani shakllantirishga yordam beradi. “Aqliy hujum” metodining ahamiyati “Aqliy hujum” (“Brainstorming”) metodi interaktiv metodlarning eng ommabop turlaridan biridir. Ushbu metod orqali o‘quvchilar ma’lum bir mavzu yuzasidan o‘z fikrlarini erkin bildiradi. Masalan: “Meine Familie” “Gesunde Lebensweise” “Umweltschutz” “Meine Zukunftspläne” kabi mavzular bo‘yicha o‘quvchilardan fikr bildirish so‘raladi. Bu metod: lug‘at boyligini oshiradi; og‘zaki nutqni rivojlantiradi; mustaqil fikrlashga o‘rgatadi; o‘quvchilarning faolligini kuchaytiradi. Shuningdek, “Aqliy hujum” metodida noto‘g‘ri javob uchun keskin tanqid qilinmasligi sababli o‘quvchilar erkinroq fikr bildirishga harakat qiladi. Nemis tili darslarida rolli o‘yinlar (“Rollenspiel”) juda katta ahamiyatga ega. Ushbu metod o‘quvchilarning real kommunikativ vaziyatlarda tilni qo‘llash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Masalan: aeroportdagi suhbat; mehmonxonada buyurtma; restorandagi muloqot; shifokor va bemor suhbat; ishga qabul qilish intervyusi kabi vaziyatlar sahnalashtiriladi. Rolli o‘yinlar davomida o‘quvchilar talaffuzini yaxshilaydi; nutq tezligini oshiradi; muloqot qilishni o‘rganadi; grammatik qoidalarni amaliyotda qo‘llaydi. Bundan tashqari, rolli o‘yinlar dars muhitini qiziqarli qiladi va o‘quvchilarda nemis tiliga nisbatan ijobiy munosabat shakllantiradi. “Case study” yoki muammoli vaziyatlarni tahlil qilish metodi ham zamonaviy ta’limda keng qo‘llaniladi. Ushbu metodda o‘quvchilarga ma’lum bir muammoli vaziyat taqdim etiladi va ular ushbu vaziyatga yechim topishga harakat qiladi. Masalan: ekologik muammolar; internet xavfsizligi; sog‘lom turmush tarzi; ta’lim sifati; ijtimoiy muammolar. O‘quvchilar guruh bo‘lib muammoni tahlil qiladi va o‘z yechimlarini nemis tilida taqdim etadi. Bu metod: tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi; muloqot madaniyatini shakllantiradi; jamoa bilan ishlashga o‘rgatadi; ijodiy yondashuvni kuchaytiradi. Guruhli ishlash interaktiv metodlarning eng samarali shakllaridan biri hisoblanadi. Nemis tili darslarida guruhlarda ishlash o‘quvchilarning hamkorlik ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Masalan: dialog tuzish; loyiha tayyorlash; matn tahlili; taqdimot qilish kabi topshiriqlar guruhlarda bajariladi. Guruhli ishlash davomida o‘quvchilar bir-biridan o‘rganadi va o‘z bilimlarini mustahkamlaydi. Kuchli o‘quvchilar sustroq o‘quvchilarga yordam beradi. Natijada dars samaradorligi oshadi. Zamonaviy ta’limni axborot-kommunikatsiya texnologiyalarisiz tasavvur qilish qiyin.

Nemis tili darslarida multimedia vositalari va elektron platformalardan foydalanish interaktiv ta'lim imkoniyatlarini kengaytiradi.

Xulosa qilib aytganda, nemis tili darslarida interaktiv metodlardan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omillardan biri hisoblanadi. Ushbu metodlar o'quvchilarning erkin fikrlashi, mustaqil ishlashi, jamoa bilan hamkorlik qilishi va kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. "Aqliy hujum", "Rollenspiel", "Case study", guruhli ishlash va loyiha metodlari orqali o'quvchilar tilni real hayotiy vaziyatlarda qo'llashni o'rganadi. Bu esa nemis tilini amaliy jihatdan o'zlashtirishga yordam beradi. Interaktiv metodlarning yana bir muhim afzalligi — o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirishidir. O'quvchilar dars davomida faol qatnashadi, o'z fikrini erkin ifodalaydi va yangi bilimlarni mustaqil egallashga harakat qiladi. Natijada ta'lim sifati va samaradorligi ortadi. Shuningdek, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi interaktiv metodlarning imkoniyatlarini yanada kengaytirmoqda. Multimedia vositalari, mobil ilovalar va elektron platformalar nemis tilini o'qitishda muhim vositaga aylanmoqda. Kelajakda nemis tilini o'qitishda interaktiv metodlardan keng foydalanish raqobatbardosh, erkin fikrlaydigan va yuqori kommunikativ kompetensiyaga ega yoshlarni tarbiyalashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Jalolov J. J. Chet til o'qitish metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2012.\
2. Passov E. I. Kommunikativniy metod obucheniya inostrannomu yaziku. Moskva, 1991.
3. Bim I. L. Teoriya i praktika obucheniya nemeckomu yaziku. – Moskva, 2002.
4. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge University Press, 2014.
5. Saidahmedov N. Pedagogik mahorat va pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2003.
6. Tolipov O'. Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiya: nazariya va amaliyot. – Toshkent, 2005.
7. Hoshimov O'. , Yoqubov I. Ingliz tili o'qitish metodikasi. – Toshkent, 2013.